

SETKÁNÍ S DIOGENEM NA HRANICI VĚKŮ

U moře

Mé první setkání s Diogenem připadá na onen zvláště opalizující čas mezi červánky a prvním zásvitem měsíčné noci. Tehdy s lopotnou touhou obnovoval své podivné obydlí. Úpornost snahy, s jakou taval smůlu a rozháněl se kladivem, byla jistotně posilována i představou klidu a bezpečí vyspraveného hnízda. Ano, i takovou úlohu by mohl sud zastat.

Z nabídky velkodušného pobřeží jsem vybrala oblázek, jediný s iniciálami jeho jména. Podala jsem mu ten kamínek s tajným přáním, aby pochopil míru takového daru. Přijal jej mlčky a bez zevrubného ohledání, jež bychom očekávali od člověka tak obezřelého.

Zpomaleným pohybem, jako by v dlani odnášel skálu či drahokam s ostrými hranami, vrátil se ke svému dílu. Pozorovala jsem, že se vytrvale a neuměle pokouší připojit ten střípek mořského dna k zteřelému a ohraničenému prostoru svého domova.

Tenkrát sežehla mé srdce zvláštní píseň. Vtiskla se do mé paměti jako vzácná ozdoba prstenu do pečetního vosku. Neměla slova ani melodii. Je proto stále přítomná, hluboká a čirá - jako opalizující ozvěna příboje mezi červánky a prvním zásvitem měsíčné noci.

Město

Znovu jsem ho potkala v srdci města tak letitého, že důstojností a malebností svých staveb předčilo všechno vědění o síle monumentu a křehkosti obrysu.

Mihl se oparem jarního předpoledne, provanul zvukem doznívajících zvonů, tak se mi zjevil.

Přála jsem si jen dotknout se jeho ruky. V lahodném světle, které pro tu chvíli zapudilo všechny kolemjdoucí, se Svědky našeho dorozumění měly stát jen cimbuří a dlažba oblýskaná lidským pachtěním. Věže a stromy města nabízely přízračnou kulisu pro rozhovor vedený mlčky.

S poslední záznejí poledního vyzvánění má představa zmizela. Byla jsem sama, zcela sama uprostřed zalidněného náměstí. Marně jsem ho hledala mezi všemi těmi tvářemi.

Usoudila jsem, že se skryl v sudu, a snad zpívá nebo usnul. To by vysvětlilo, že přeslechl hlasitý tlukot mého srdce.

Nechtěla jsem Diogena budit ani poslouchat jeho zpívání, i když možná mně určené. Chtěla jsem jen naslouchat tichu vyzařujícímu mezi slovy, do nichž často odíváme svoji úzkost a stud.

Smutná jsem navštívila mnoho stromů a hledala v jejich větvích tajné vzkazy. Mlčely, že by se kůry nedořezal. Asi se něco stalo. Asi nemají co říci. Asi se bojí, protože z jejich nejmoudřejšího druhu zhotovil si můj milý příbytek oproštěný od hran a koutů, vyčichle vonící vínem a dřevem. Proto ani dnes nepospíchá do holého a vyceněného světa. A mně se tolik stýská. Snad bys přeci jen mohl ven - alespoň na kousek, na kousilínek?

Požehnání

Na hranici snu a věčnosti jsem se rozhodla vydat se za Diogenem. Už zdaleka jsem viděla, že v sudu není nikdo živý. Při nahlédnutí zblíže jsem uzřela v dutém šerém prostoru tančící a podivně se svíjející Přízraky. Některé hrozily, jiné plakaly, jiné mě zvaly do hrůzného chorovodu utrpení a bolesti. „Kde jste se všechny vzaly?“ ptala jsem se vyprahlým zdušeným hrdlem.

„Jsme ti, na něž se nedostala pochodeň pro vypálení města. Budeme zde žít dokud nepadnou hradby!“

Pak se mi ještě nějakou chvíli vysmívaly a pošklebovaly pro verše, které jsem Diogenovi nechtěla nebo nestihla říci ani zazpívat. Snadno se domnívat, že jsem měla strach nebo jsem se styděla za vše vyřčené i nevyřčené. Avšak Ten, kterého nosím v sobě a který mne nosí v sobě, nic takového nedopustil. Tak se stalo, že jsem mohla vidět i Věčnou Smrt pozorující lhostejně všechno to zvrácené hemžení a křepčení.

Odpočívala sedíc opřená o Sisyfův již opuštěný balvan a jen tak mimovolně mi kývla na pozdrav. Ona má vždy času nazbyt, protože sama o ničem nerozhoduje.

Se sluncem nad hlavou jsem pospíchala k sadu doufajíc, že tam najdu svého moudrého přítele, o sobě však nemoudře smýšlejícího. Chtěla jsem zastavit náрек prýštící mu z duše jako krev z rány flagelantovy. Byla jistě láska a něha, co mne pohánělo, a také starost a osamělost.

V půli úbočí jsem stanula - tady přeci to bylo, zde býval ráj růžovobílých jar i zlatistých jeseň oplývající zralým ovocem! Proto jsem nyní hledala na pozadí modré oblohy jedinečnou

grafiku větví, z nichž i ta nejmenší nese podobu stromu. Na větvích pak se měly zjevit naběhlé bradavky pupenů provokující první včely. Ano, na tento zázrak jsem se těšila, věřila jsem celou dobu, že básníkův sad nás přežije, nebo zmizí ve vytržení. Ze slizkých a páchnoucích novotvarů, které zcela zakryly mrtvé stromy, trčely na všechny strany úděsné hnáty. V co se to, Bože můj, změnili Mistři básníci? Koho zavolám, jestliže všichni zemřou? Jaký čas zbývá mezi setkáním a rozloučením?

Pod jedním z rozpadlých kmenů jsem našla trs sedmikrás. Všechny byly velmi zemdlené a každá měla květ černě obroubený. Pomůže jim těch pár slzí vyplakaných pro mrtvého Danta? I jeho popel mi připomněl, že se připozdívá. Očišťující oheň však dosud nevzplál ani zde.

Cestou se svahu potkávám další mátohy, ale nemohu s nimi postát a ptát se na jejich příběhy. Spínají ruce a oslovují Toho, který mne provází. Víím, že všechny zná jménem, ale já sama jen tuším, čeho chtějí dosáhnout. Bez práva na zvědavost i na přímluvu pozoruji s obavami šeření. Vždyť jsem ještě nenašla toho, jehož rozběhlá obruč se dotkla mých opožděných kroků. Nedlouho před západem slunce jsem ho spatřila. Nohy mu až ke kolenům zanesl příboj pískem a kamením. Nezdálo se, že by si toho všiml. Obličej měl mokrá od pláče či od stříkající mořské vody. Byl velmi pokořen a zároveň svobodný nahotou, kterou zvolil za svůj jediný oděv. Vyprázdňené ruce blížil k paprskům, které nabízely světlo i zárodek ohně.

S podzimem

Přišel znenadání, barevně, zlatistě a neslyšně. Snad ho z protějších návrší přivály nešpory poutníků, snad jej přišeptalo vonící ticho pozdního listí a trav. Babí léto vyzdobilo mou tvář i vlasy zašlým stříbrem na důkaz pomíjivosti pavoučích cest.

Zvláštní ticho - absurdně dlouhá synkopa než orchestr vichrů a meluzín spustí forte fortissimo...

Zřídkaivé pípnutí ze zardělého šípku připomnělo, že je načase. Je načase milovat pravdivě a bezvýhradně, jako sám Bůh miluje. Je načase vyučit se bez prodlévání lásce než vystuzené podušky nekonečné zimy zavalí nemocná srdce.

Podzimní mlhavo vytyčilo silnici, na níž tě nezřetelně vidím kráčet staletími. Svými kořeny, které ti vrátily volnost, se opíráš o křehké podloží pravdy světa. Jako dospělé dítě, s tváří vymodelovanou údivem, tvrdohlavě a zbytečně ohraničuješ svůj prostor. Navzdory zaslíbené a ověřené svobodě vyhledáváš záchranné sítě ze strachu přesáhnout mylně vypočtený obzor. A vůbec už nechceš dbát na výzvy létavic. Zdá se ti, že příliš rychle hoří. Také se trochu obáváš jejich možné proměny v pochodně. Jak snadné by pak bylo zapálit město i sad!

Co by zbylo po ohni, co možno zbudovat z popela samožháře?

Postav město ohněm očištěné, založ nový sad, vodou a popelem jej obživ.

Obručí zbylou po zetlelém sudu pak zarámuji tvé „Miluji“ vyryté slepeckou holí do ohybu ramene poslední příbojové vlny.

Delicie Nerková 1993

